

Papur Bwrdd

09 Gorffennaf 2015

Teitl y Papur	Afancnod Ewropeaidd yng Nghymru
Cyfeirnod y Papur:	CNC B B 41.15
Paratowyd y Papur gan:	Tim Jones, Liz Halliwell, Huw Jones

Diben y papur:	Gwybodaeth
Argymhelliad:	Nodyn briffio
Penderfyniad Gofynnol:	dd/g

Safbwynt Cyfoeth Naturiol Cymru ynglŷn ag ailgyflwyno afancnod Ewropeaidd i Gymru.

1. Yn dilyn gwaith blaenorol a wnaed gan CNC a Menter Asesu Afancnod Cymru, penderfynwyd ei bod yn ymarferol ailgyflwyno afancnod Ewropeaidd i Gymru ac y byddai hynny'n ddymunol o safbwynt rheoli ecosystemau.
2. Cytunwyd y dylai'r prosiect ailgyflwyno ganolbwyntio i ddechrau ar sicrhau consensws rhanddeiliaid cyn mynd ati i'w hailgyflwyno i ddalgylch addas.
3. Nodwyd bod tirddaliad a chanolfan ymwelwyr CNC ym Mwlch Nant yr Arian yng Ngheredigion yn lleoliad addas i ryddhau teulu o afancnod i lyn 4Ha bach mewn ffordd gyfyngedig. Yna, gellid achub ar y cyfle i ddefnyddio cyfleusterau presennol y ganolfan ymwelwyr fel ffocws i ymgysylltu â rhanddeiliaid. Hefyd, byddai mwy o fuddiannau economaidd-gymdeithasol yn debygol yn y cyffiniau yn sgil y cynnydd mewn ymwelwyr. Gallai cam cychwynnol y prosiect gostio tua £50k dros ddwy flynedd.
4. Cyflwynwyd papur yn amlinellu cynnig Bwlch Nant yr Arian i Fwrdd CNC ar 26^{ain} Mawrth a chynhaliwyd sesiwn frifio bellach gyda Grŵp Bwrdd yr Amgylchedd ar 1^{af} Mai. O ganlyniad i hyn, gofynnwyd am waith pellach mewn nifer o feysydd cyn i'r cynnig gael ei ystyried ymhellach gan y bwrdd, sef:
 - Casglu barn rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys cynrychiolwyr byd amaeth, genweirwyr, tîrffeddiannwyr a buddiannau gwledig eraill.
 - Asesu'r effeithiau posibl ar lifogydd afonol.
 - Ystyried ymhellach allbynnau gwaith rhyddhau peilot yn yr Alban.
 - Datblygu Cynllun Ymgysylltu â chydweithwyr Cyfathrebu CNC mewn Cysylltiadau Allanol.
 - Datblygu ymhellach fuddiannau economaidd-gymdeithasol y prosiect.
 - Datblygu ymhellach gostau'r prosiect.
5. Fodd bynnag, nid oedd y prosiect hwn yn un o'r rhai a gafodd flaenoriaeth o ran cyllid yn rhestr prosiectau Cynllunio Cyfoeth Naturiol am eleni. Felly, oni fydd cyfleoedd ariannu allanol ar gael, ni wnaiff y prosiect hwn ddatblygu ar hyn o bryd.
6. Hefyd, mae'r newid diweddar i gynnwys afancnod Ewropeaidd yn Atodlen 9 i Ddeddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1981 (fel y'i diwygiwyd) bellach yn golygu y byddai angen trwydded CNC i'w hailgyflwyno. Byddai'n rhaid cynnal unrhyw asesiad i alluogi cyflwyno trwydded at y diben hwn yn gwbl ar wahân i fuddiannau eraill CNC yma er mwyn sicrhau bod unrhyw benderfyniad yn cael ei wneud o safbwynt cwbl wrthrychol yn yr un modd ag y byddai unrhyw gais arall o dan Atodlen 9 yn cael ei ystyried.

7. Rydym yn ymwybodol o nifer o gynigion trydydd parti i ailgyflwyno afancnod Ewropeaidd yng Nghymru. Byddai'r rhain hefyd yn destun gofynion trwyddedu Atodlen 9 cyn y gellid rhyddhau afancnod yn gyfreithlon i'r gwyllt. Rhaid i CNC fabwysiadu safbwynt niwtral o ran ceisiadau i ailgyflwyno afancnod gan drydydd partiön yng Nghymru, gan benderfynu ar geisiadau ar sail eu rhinweddau unigol bob amser.

Datganiad Sefyllfa Drafft

"Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cynnal adolygiad o ba mor ddymunol yw hi i ailgyflwyno afancnod Ewropeaidd i ddalgylch afon yng Nghymru. Mae hyn yn dilyn gwaith blaenorol a wnaed gan gyrff etifeddol CNC a Menter Asesu Afancnod Cymru.

Cadarnhaodd y gwaith hwn y byddai ailgyflwyno afancnod Ewropeaidd o fudd i amgylchedd Cymru ar y cyfan. Fodd bynnag, erys pryderon dilys ymhlith rhanddeiliaid, yn enwedig y rhai sy'n ymwneud â'r effaith bosibl ar lifogydd ac amaethyddiaeth.

Gwneir gwaith mewn rhannau eraill o'r DU i astudio effaith ailgyflwyno afancnod Ewropeaidd. Bydd CNC yn ystyried yn ofalus yr effeithiau economaidd-gymdeithasol a'r rhai sy'n gysylltiedig â rheoli'r amgylchedd ac ecosystemau a nodir yno wrth wneud unrhyw benderfyniad.

Nodwyd bod Bwlch Nant yr Arian, Ceredigion yn safle rhyddhau cyfyngedig addas ac yn fodd i ymgysylltu â rhanddeiliaid. Byddai hyn yn debygol o fod o fudd i'r amgylchedd a hefyd o bosibl yr economi leol drwy ddenu mwy o dwristiaid. Fodd bynnag, ni chredwn y byddai'n briodol i CNC ariannu'r prosiect hwn ar hyn o bryd.

Mae CNC hefyd yn ymwybodol bod eraill yn bwriadu ailgyflwyno afancnod ledled Cymru - byddai angen i bob achos gael ei drwyddedu gan CNC a byddwn yn cynnal asesiad trylwyr cyn penderfynu ar unrhyw un o'r rhain."